

Les millors obres de les lletres gironines (98)

Just M. Casero neix a Abrantes (Portugal) el 1946, on la família s’ha traslladat d’Extrema-duram on hi tornaran uns mesos després. El 1950 emigren a Figueres. Just rep una educació cristiana i fins té vocació eclesiàstica, estudiant al seminari de Girona durant nou anys. El 1964 mor el pare, ell és el segon de cinc germans, i ajudarà a la família treballant de paleta a la costa. Comença a escriure a *Vida parroquial* de Fi-gueres, *L’Empordà* i collabora també en activi-tats d’animació al Bon pastor, barri figuerenc, ajudant als gitanos. El 1968, M. Mercè Gumbau entrà de locutora a Ràdio Popular on també hi collaborà i la coneix i serà la seva companya fins a la mort. Participa en nombroses activitats gi-ronines i figurenques com el teatre.

El 1969 comença a collaborar a *Tele-eXprés*, *Presència*, *Serra d’Or*, *Oriflama*, *El Poble Andor-rà*... Militant socialista i cristià, serà una perso-na molt compromesa amb les seves convicci-ons. Participa el 1978 en la fundació del Partit dels Socialistes de Girona i representarà el sec-tor gironí més avançat i catalanista i molt im-plicat amb la realitat del país. Participarà amb Pius Pujades en la creació d’un diari català a Girona i n’esdevindrà el gerent. *Punt Diari*, se-rà el seu diari. Esdevindrà regidor per Girona i representarà el partit a la Diputació implicant-se molt en les activitats de Sarrià de Ter, essent responsable de l’hospital de Santa Caterina i del Psiquiàtric de Salt. Mor a Girona el 1981. Ho fa al costat de la dona estimada i els dos fills petits, amb amics i sentit de l’humor. Un exemple. Diàleg amb Modest Prats al llit ben malalt:

«-Sàpigues., Just, que ara estàs escrivint la millor pàgina de la teva vida.
- Sí, però m’hauria agradat poder-ne es-criure moltes més.»

Miquel Torns a la *Revista de Girona* parla d’un naufrag, i en la mateixa publicació Nar-cís -Jordi Aragó el defineix com «l’escriptor compromès, l’activista tenaç, el polític honest, el governant de rostre humà, l’idealista per-manent que no va deixar mai del seu inconfor-misme ni va igual·lir per res els seus planteja-ments radicals.» *Quiosc* serà el testimoni de to-ta aquest ideari i comportament i gràcies a la biografia, de la que el mateix Aragó en diu que és escrita «com una crònica inevitablement subjectiva però voluntàriament continguda» podem conèixer un dels personatges gironins representatius d’aquesta generació de lluita.

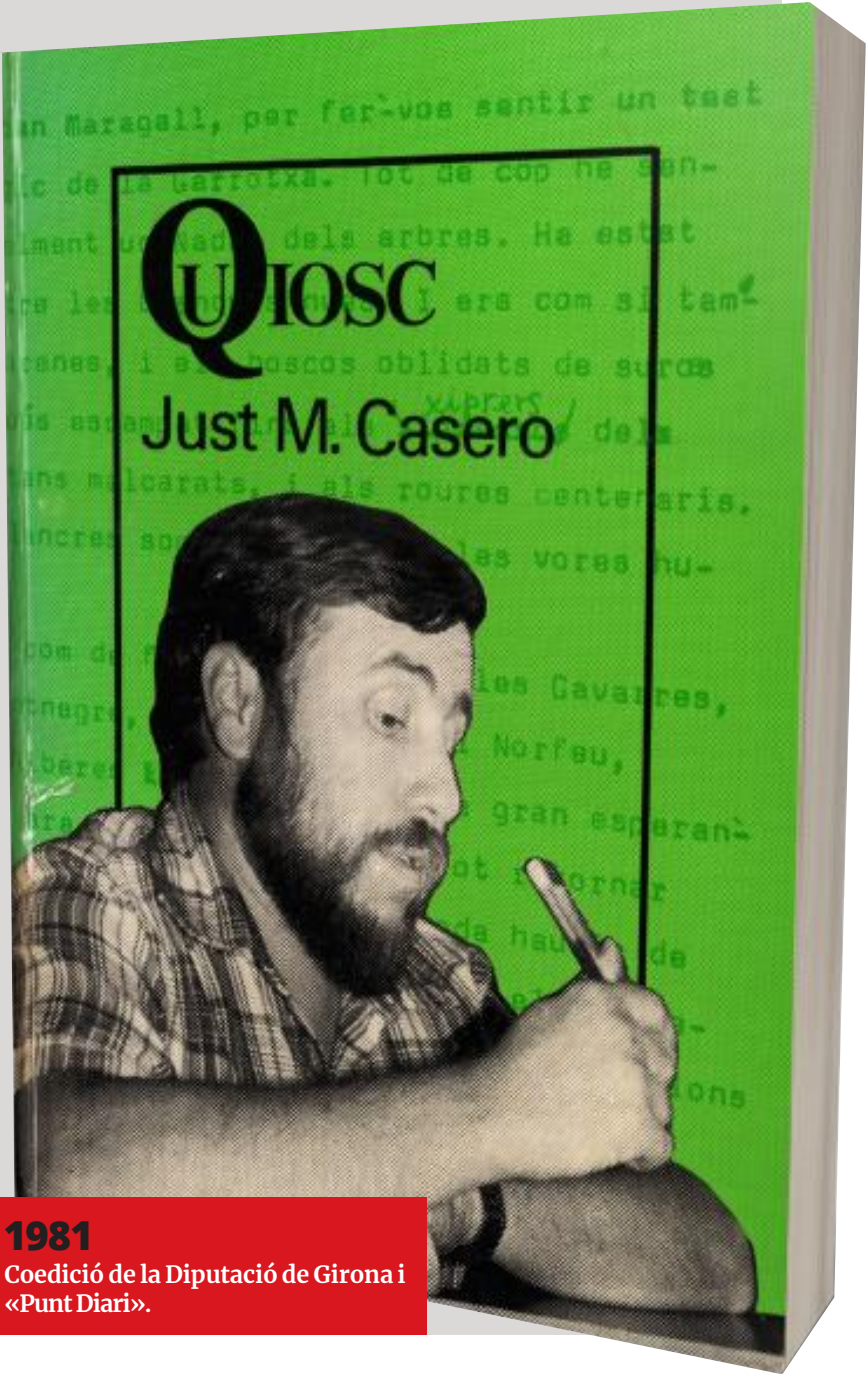
Gràcies, doncs, al bell i acurat testimoni bi-ogràfic de Jaume Guillamet podem sentir-nos, sense haver-la conegut, ben a prop d’aquesta persona vitalista i compromesa, i, malgrat els anys passats i la distància, s’humitegen els ulls en llegir-la per la fidelitat que traspua en saber copsar l’interior del biografat. Casero escriu poesia i s’acomiaada de la vida: «No he pas tri-ar marxar, però és dolç i càlid i sagnant i bell seguir la papallona encesa en el seu vol final». La família donà els seus pappers a l’Arxiu de l’Ajuntament de Girona. La seva memòria se-rà recordada amb un monòlit a la vora del ce-mentiri, amb el premi de novel·la curta que porta el seu nom i convocà la Llibreria 22 amb Guillem Terribas al davant i altres homenat-ges i records com es fa amb les persones que s’han estimat.

Quiosc

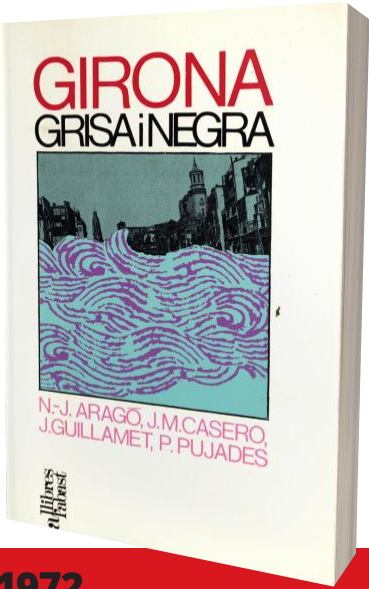
Llibre molt suggestiu, aplec de la columna vivencial de l'autor on retrata un temps, un país, una vida i ho fa amb sinceritat i la seguretat de qui amb l'amor tot ho pot. Per la família, pel país, per les idees.

Just M. Casero, una vida d'amors

✍ Josep Maria Figueres

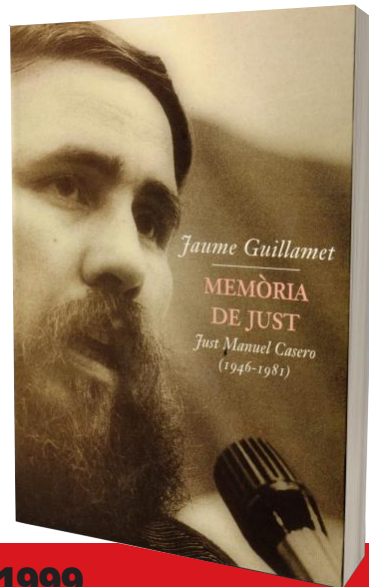
1981
Coedició de la Diputació de Girona i «Punt Diari».

1972
Obra col·lectiva, una reflexió sobre Girona. Edicions 62.

1980
Pàgina del «Punt Diari» amb la sec-ció de Casero.

1999
Biografia de Just M. Casero obra de Jaume Guillamet. Edicions 62.

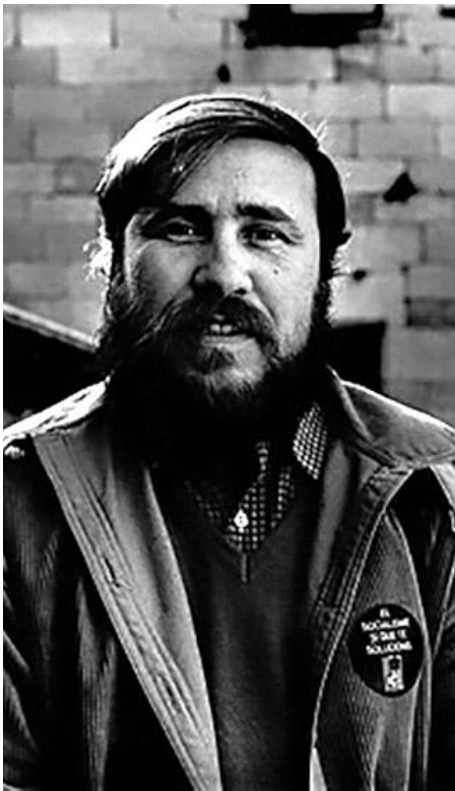
«Quiosc» vist per Jaume Guillamet

Un amic íntim seu, Jaume Guillamet, li dedi-cà una acurada biografia de la que extraiem el comentari sobre aquesta obra que el perio-dista, també historiador del periodisme ca-talà, esmicola amb encert i sensibilitat, i tota farcida de dades rellevants de la personalitat de Just Casero.

Casero era home de conviccions, gens partidari del nacionalisme que propugnava Jordi Pujol. No va deixar obrir la seva cam-bra a Pujol en el llit de mort. Uns anys abans el president no el va voler rebre en un acte a Palau. L’alcalde Quim Nadal, amb qui com-partien ideari, cada dia l’anava a veure. La biografia de Guillamet aplega els pappers de Just i ho fa amb encert, de forma sensible. Casero narra la manifestació de «Llibertat, Amnistia i Estatut d’Autonomia» en la Bar-celona del febrer del 1976 amb milers de po-licies arribats de Valladolid per impedir-ho. Just Casero explica amb precisió i esferèi-ment la pèrdua d’un ull, és un episodi que palesa la duresa d’una transició dita exem-plar. La narració, com la de Pla explicant la seva operació de cor, té la meticulositat de l’escriptor que fa reviure plenament un ins-tant efímer però colpidor: els gironins que anaren a Barcelona a dir que volien això: «Llibertat, Amnistia i Estatut d’Autono-mia».

Escriu Guillamet: «*Quiosc* és un dietari i la clau del seu èxit entre els lectors potser no sigui altra que la seva autenticitat. En Just no escriu com cap de les coses que és, sinó com ell mateix, en la seva vocació permanent d’escriptor reflexiu sobre tot allò que veu, fins i tot el que li passa en la seva dimensió d’home públic. Una explicació d’aquest èxit la trobem en una carta que, a primers de de-sembre, li escriu un lector anònim, després d’un article on explica que té hepatitis: ‘Al *Quiosc*: Com gairebé cada dia, he arrellegat el *Punt* i després de llegir, amb presses, els darrers fets noticiables, he acabat davant del teu *Quiosc*. No sé pas quina estranya màgia

emana de les teves paraules, però totes aquelles coses que han anat emplenant el teu espai, s’han fet per a nosaltres més fa-miliars i més íntimes; quelcom així com tu que encara que no vulguis acabes deixant una mica de tu mateix en aquestes sucoses ratlles que escrius cada dia. A través dels teus articles, tant jo com els meus com-panys hem arribat a conèixer el personatge preocupat pels altres, que escriu coses que passen cada dia, que li arriben just a la seva ànima i amb aquella sinceritat que el carac-teritza, fa que la seva ploma sigui assequible per a tothom. Avui que, tot i malalt, encara penses en els que et llegeixen, t’hem volgut escriure aquestes quatre ratlles, que no et guariran l’hepatitis, però que sí et volen tor-

nar una part del que dia darrere dia ens has obsequiat a l’última pàgina del *Punt*. Salut’ ('El lector escriu', 10-XII-1980).

Van ser onze mesos d’aparició diària a l’última pàgina del diari, amb dues úniques interrupcions: el 29 de juny deixa de publi-car-se i no es reprèn fins el 10 de juliol, per una ‘congelació’ voluntària de l’autor, i del 3 al 25 d’agost, ambdós inclosos, per vacan-ces. La ‘congelació’ es produeix en un dels diversos moments de crisi dels primers temps del diari, després que un consell cir-cumstancial format per representants dels partits polítics decideix acomiadar els peri-odistes Jordi Mercader, Rafael Nadal i Enric Serra, per desacords sobre la direcció del di-ari. Des del 2 febrer fins a mitjan juny, el di-ari havia tingut un segon director, Xavier Roig, el nom del qual havia de figurar enca-ra nominalment fins al 13 d’agost, però ha- via marxat abans.

Josep Pujades i Lladó, que va assumir aviat la direcció amb aquest nom i no amb el seu pseudònim tradicional Pius Pujades, va rebre en plena crisi un *Quiosc* titulat ‘M’he congelat’ en què en Just mostrava la seva disconformitat amb els acomiadaments, que es va publicar com a carta al director el 2 de juliol de 1980. ‘(...) Ahir vaig tornar a sa-ludar el doctor Barraquer. Feia una ponèn-cia sobre cirurgia de l’ull en el nen, dintre els actes del Simposi sobre traumes visuals en el nen, organitzat pel Centre Estatal La Ma-çana per a l’educació del nen deficient sen-sorial. Li he volgut recordar com aquells di-es, aquella foscor, aquella reducció de l’uni-vers a ombres, varen marcar decisivament tot el meu futur. Un futur que ja té quatre anys de passat. Un futur que de vegades el veig tan espès i emboirat com si a tots dos ulls hi tingués la mateixa midriasi pupi·lar que em va quedar només en el dret.’ ('Un ull, dos ulls', 21 de setembre de 1980.)

La personalització de la columna la con-verteix sovint en el dietari d’una generació.

Els temes religiosos són molt freqüents al *Quiosc*, sovint com a recurs: ‘No em veig amb cor d’improvisar un tema, una reflexió, un apunt intencionat. No. No m’hi veig amb cor, ni tan sols de trobar tema en les me ves arrels cristianes’ ('Miscel·lània', 10-VI-1980). Segons els cànons del columnisme costumista segueix i recrea el calendari civil i religiós. Hi ha una nota crítica i irònica so-bre la visita del Papa a França, que li inspira l’apunt d’una impossible moció de censura: ‘Un debat en el Parlament -inexistent Par-lament- de l’Església, permetria de veure fins a quin punt el Govern Woityla és fidel al discurs d’investidura predicat per Jesús de Natzaret a la Palestina de Yasser Arafat.’ ('Segrestar el Papa?', 3-VI-1980.) Parlant de l’anomenada paternitat responsable: ‘Si no es pot desitjar ni la pròpia dona, tots els sistemes de control de la natalitat són abso-lutament innecessaris. El pecat és el mèto-de. Un nou manament és la recepta.’ ('L’on-zè manament', 11-X-1980).

Uns mesos abans ja havia criticat una de-cisió de la Generalitat provisional de retirar una campanya de la Conselleria de Sanitat sobre planificació familiar i mètodes anti-conceptius ('Garganta profunda', 30-III-1980) i a ple estiu una recomanació de la Conselleria de Governació de la Generalitat ja estatutària sobre l’ús dels sostenidors del bikini a les platges ('Una de pits', 27-VIII-1980). En vigílies de les Fires de Girona, in-sisteix en l’observació del nen deficient sen-sorial. Li he volgut recordar com aquells di-es, aquella foscor, aquella reducció de l’uni-vers a ombres, varen marcar decisivament tot el meu futur. Un futur que ja té quatre anys de passat. Un futur que de vegades el veig tan espès i emboirat com si a tots dos ulls hi tingués la mateixa midriasi pupi·lar que em va quedar només en el dret.’ ('Un ull, dos ulls', 21 de setembre de 1980.)

La personalització de la columna la con-verteix sovint en el dietari d’una generació.

Un fragment Ara les orenetes

La columna «Quiosc» mostra una vida, personal alhora que col·lectiva amb contemplació i reflexió, és una prosa vivencial, directa, crua a cops, benèvola d’altres. Una mostra de les vivències més boniques exposades a la columna és aquesta prosa publicada el 22 de març de 1980.

Freixes a Bruselles, al Congrés de Ciutats amb Casc Antic.

L’orenetà és un d’aquests ocells-es-pectacle que frueixen la pròpia exhibició. Es despenen carrer avall, en una esplèn-dida demostració de cercles, picats, capgi-rells, girs, espirals, amb variants de vol ho-rizontal, planejaments sense motor, des-concertants acceleracions i sobtats ‘dri-blings’ sobre l’estàtica ciutat.

Ah, la ciutat que trobaran les orenetes. Polícroma i engalanada. Amb un decorat sensiblement pujolista, una mica difós, ja; perquè els colors perden vida sota el sol i la pluja dels carrers. Qui sap, si alguna ore-netà coincidirà en el seu vol amb el passeig d’algun socialista romàntic que, aprofitant

l’avinentesa, anirà recitant aquell cèlebre vers de poeta romàntic però no socialista, que començava amb aquell '*Volverán las oscuras golondrinas...*', i acabarà, per avui i sense que serveixi de precedent, amb aquest '*pero aquellas que vieron nuestros vo-tos, esas no volverán...*'.

Les orenetes, ja us dic. Les espero amb un cert consol. 'Que les coses passen, amic Just', sé que em diran. I me les creuré. Ne-cessito creure-les. I em tarden a venir.

Miro encara l’horitzó de la tarda gironi-na. Aquest matí ha hebrat; fa massa fred. Potser han de passar uns dies. Perquè ve-nir, segur que vindran també aquest any les orenetes.»